



## The Turkish Revolution in Music Education: Hasan Ferit Alnar's Place in the Turkish Five and the Eight Pieces of Piano

Evren ERDOGAN<sup>1</sup>

### Abstract

The innovation process experienced in every field in the Republican Period in Turkey also affected the field of music education. In the 19<sup>th</sup> century, many children with special talents in the field of music were sent abroad for educational purposes. After completing their education, these children returned to Turkey and helped to form Contemporary Turkish Music. This modernization process has been in the form of reorganizing the traditional structure of Turkish Music in technical and aesthetic dimensions in a way that it can be understood internationally. The aim of this compilation study is to reveal the place of Hasan Ferit Alnar, one of the artists of the modernization period, in the Turkish Five. For this purpose, the artist's *The Eight Pieces of Piano* was analyzed mainly in terms of mode. Since Alnar is a member of a family interested in Turkish Music, he primarily took his music education on Turkish Music. Later, he made great strides in contemporary music by blending polyphonic music and Turkish music. Among the members of the Turkish Five, Alnar is the artist who uses Turkish music tonalities and limping styles the most, and this is the biggest building block of Alnar's works. In addition, the orchestration of Alnar's works is much simpler and easier in terms of analysis. Although *The Eight Pieces of Piano*, composed in a plain language, is one of the lesser-known works of Hasan Ferit Alnar, this piece is important in that it is composed by using different lines in each piece. However, the works of Alnar, who is a different and special composer, did not receive the attention and value they deserve in the country, and they were mostly respected by orchestras abroad. Even after his death, it should be ensured that the different works of the artist get the value they deserve by making harmonic studies.

**Keywords:** Modernization in music education, Hasan Ferit Alnar, The Turkish Five, The Eight Pieces of Piano

<sup>1</sup> Teacher, Kocalar Primary School, Batman/Turkey, ewrenerdogan@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-8663-6736>

**Atıf için:** Erdogan, E. (2022). Müzik eğitiminde Türk devrimi: Hasan Ferit Alnar'ın Türk beşlerindeki yeri ve sekiz piyano parçası [The Turkish revolution in music education: Hasan Ferit Alnar's place in the Turkish five and the eight pieces of piano]. *Siirt Eğitim Dergisi [Siirt Journal of Education]*, 2(1), 57-78.



## Siirt Eğitim Dergisi

Derleme Makalesi

Başvuru Tarihi: 14.06.2022

Kabul Tarihi: 30.06.2022

### Müzik Eğitiminde Türk Devrimi: Hasan Ferit Alnar'ın Türk Beşlerindeki Yeri ve Sekiz Piyano Parçası

Evren ERDOĞAN<sup>1</sup>

#### Özet

Türkiye’de, Cumhuriyet Döneminde her alanda yaşanan yenileşme süreci, Müzik eğitimi alanını da etkisi altına almıştır. 19.yy’da Müzik alanında özel yetenekli birçok çocuk eğitim amaçlı olarak yurt dışına gönderilmiştir. Söz konusu çocuklar eğitimlerini tamamladıktan sonra Türkiye’ye dönerek Çağdaş Türk Müziğinin oluşmasına yardımcı olmuşlardır. Bu çağdaşlaşma süreci; Türk Müziğinin geleneksel yapısının bozulmadan, uluslararası boyutta anlaşılacak şekilde teknik ve estetik boyutlarda yeniden düzenlenmesi şeklinde olmuştur. Derleme niteliğindeki bu çalışmanın amacı, çağdaşlaşma dönemi sanatçılarından Hasan Ferit Alnar’ın Türk Beşlerindeki yerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda sanatçının Sekiz Piyano Parçası eseri, ağırlıklı olarak makamsal yönden çözümlenmiştir. Alnar, Türk Müziğine ilgi duyan bir ailenin ferdi olması nedeniyle öncelikle müzik eğitimini Türk Müziği üzerine almıştır. Daha sonraları çok sesli müzik ile Türk Müziğini harmanlayarak çağdaş müzik konusunda büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Alnar, Türk Beşlerinin üyeleri arasında Türk müziği makamlarını ve aksak usullerini en yoğun kullanan sanatçıdır ve Alnar’ın eserlerinin en büyük yapı taşı budur. Ayrıca Alnar’ın eserlerinin orkestrasyonu çok daha yalındır ve çözümlene açısından daha kolaydır. Yalın bir dille bestelenen Sekiz Piyano Parçası, Hasan Ferit Alnar’ın eserleri arasında az tanınanlardan birisi olsa da bu eser, her parçada değişik dizeler kullanılarak oluşturulması yönüyle önemlidir. Ne var ki farklı ve özel bir besteci olan Alnar’ın eserleri, hak ettiği ilgi ve değeri yurt içinde görememiş, daha çok yurt dışındaki orkestralar tarafından itibar görmüştür. Ölümünden sonra olsa dahi, sanatçının farklı eserlerinin de armonik incelemelerinin yapılmasıyla hak ettiği değeri görmesi sağlanmalıdır.

**Anahtar Sözcükler:** Müzik eğitiminde çağdaşlaşma, Hasan Ferit Alnar, Türk Beşleri, Sekiz Piyano Parçası

<sup>1</sup> Öğretmen, Kocalar İlkokulu, Batman/Türkiye, ewrenerdogan@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-8663-6736>

## Giriş

Türkiye tarihinde Cumhuriyet Dönemi her alanda olduğu gibi kültürel gelişimin de en üst düzeyde olduğu bir dönemdir. Sanatsal ve kültürel faaliyetlerin tümünü kapsayan ve milli değerlerin uluslararası platformlarda anlaşılabilmesi ve tanıtılabileceği şekilde yapılan bir takım çalışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu açıdan bakıldığında Müzik, Sanat denince akla gelen ilk faaliyetlerin başında gelmiştir. Bu çağdaşlaşma hareketi ve faaliyetleri ile “Çağdaş Türk Müziği” kavramı ortaya çıkmıştır. Müzik bu anlamda hem toplumsal bir kültür aracı olmuş hem de ulusal kültürünün Batının müzik anlayışı ile sentezlenmesi ile kültürümüzü Batıya tanıtmaya yardımcı olarak görülmüştür. Zira Müzik kültürel bir olgu olarak kültürün oluşmasında ve biçimlenmesinde önemli bir yere sahiptir (Su, 2001).

Cumhuriyet sonrası Müzik ve eğitimin, Atatürk'ün en çok önem verdiği konular arasında olması, bir takım gelişmeleri beraberinde getirmiş ve Türk Müziğine katkı sağlamak amacıyla yurt dışına gönderilen “Türk Beşleri” olarak adlandırılan Çağdaş Türk Müziği bestecileri, müzikte çağdaşlaşma hareketinin öncüleri olmuşlardır. Bu çalışmada, Cumhuriyet Dönemi müzikte çağdaşlaşma hareketi ve buna öncülük eden Türk Beşleri mensubu Hasan Ferit Alnar'ın müzik hayatına dair dönemin geniş bir inceleme yapılması ve Hasan Ferit Alnar'ın “Sekiz Piyano Parçası” adlı eserinin armonik incelemesi amaçlanmıştır.

### Cumhuriyet Dönemi Türk Müziğinde Çağdaşlaşma Çalışmaları

Araştırmanın amacına uygun olarak bu bölümde Türk müziğinde çağdaşlaşma süreci, Cumhuriyet Döneminde Türk müzik eğitiminin gelişimi amacıyla yurt dışında eğitim ve son olarak da Türk Beşlerine ilişkin bilgiler ilgili başlıklar altında paylaşılmıştır.

### Türk Müziğinde Çağdaşlaşma Süreci

Batılılaşma genel anlamda Osmanlı döneminde başlayan bir süreçtir. Batılılaşma kapsamındaki gelişmeler daha çok sosyal ve kültürel alanlarda olmuş, Batının özellikle askeri alandaki yenilikleri örnek alınmıştır. Bu anlamda batılılaşma aslında Osmanlı ve Cumhuriyet döneminin ortak noktaları arasındadır. Cumhuriyetle birlikte ise Müzikte hızlı ve etkili gelişmeler yaşanmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte kültürel anlamda batılılaşmanın önü açılarak bir yandan da teknolojik ve ekonomik alanlarda büyük gelişmeler sağlanmıştır. Batılılaşma anlayışı her alanda olduğu gibi Müzik alanında da gelişim göstermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk ve dönemin ileri gelenleri, Türk müziğinin küresel bir boyut kazanması ve böylece Dünya Müzik Kültürleri arasında saygın, etkin ve seçkin bir konuma gelmesi için müzikte çağdaşlaşmayı sağlayan politikalar üretmişlerdir (Kaya, 2011, s. 116).

Atatürk'ün en sevdiği müzik türü Klasik Türk Müziği olmasına rağmen diğer tarzdaki müziklerin de gelişmesini istemiş ve bunun için gerekli çabaları göstermiştir. Mustafa Kemal, müziğin kültürel dönüşümün en önemli göstergelerinden biri olduğunu düşünmüştür (Altınköprü, 2004). Cemal Reşit Rey, Atatürk'ün, Klasik Batı Müziğine ilgisi bulunmamasına rağmen, bu türün Türkiye'de gelişme göstermesi için yoğun çaba gösterdiğini belirtmiştir (Kahramankaptan, 1998, s. 232). Kaya'ya (2011, s. 117) göre Atatürk'ün müzik devrimi ile ilgili belirlediği temel ilkeler şu şekilde sıralanabilir:

- Uluslararası, çağdaş ve çok sesli müzik anlayışına yönelmek
- Türk Milletinin derin ve engin müzik kaynaklarını, özellikle de Anadolu folklor birikimini, çağdaş ve gelişmiş müzik yaratımları içinde geliştirmek
- Eskidikçe ve piyasaya sürüldükçe yozlaşan tutucu olmayan davranışlarla Geleneksek ve Klasik Türk müziğinin değişmez değerlerini korumak
- Müzikte uluslararası, çağdaş kuralları ve biçimleri uygularken Doğu veya Batı özentiliğine kaçmadan, özgün ve yeni beste oluşturulmasına yönelmek

- Türk müziğine ulusal anlamda çok seslilik, armonizasyon, müzik bilimi ve gerekli eğitimden geçmiş yorumculuk gücüyle ulaşmak
- Müzik dilinde ve sanatsal düzeyde yeri olmayacak anlamsız türlere ve değersiz, yoz ve ucuz örneklerle veda etmek

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde Türkiye’de Klasik Batı Müziği konusunda yeterli eğitim görmüş bir kadro bulunmadığı için 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Müzik dersi, okul müfredatına dâhil edilmiştir (Kahramankaptan, 1998, s.33). Aynı yıl içinde kurulan Musiki Muallim Mektebi ile Müzik alanında öğretim kadrosu yetiştirmek amaçlanmıştır (Beşkurt, 2006, s.53). İlk başlarda öğrenci sayısı az olsa da ilerleyen zamanlarda bu sayı giderek artmıştır. Buradan mezun olan kişiler çağdaş anlamda müzik eğitimi almış ilk kişiler sayılabilir.

Türkiye’de müzik anlamında atılımların temeli, Klasik Türk Müziğinin çok sesli evrensel bir müzik haline getirilebilmesine yöneliktir. Bu nedenle Atatürk’ün talimatı üzerine dönemin Maarif Vekaleti (Milli Eğitim Bakanı) Abidin Özmen başkanlığında bir kongre toplanarak Halil Bedii Yönetken, Ulvi Cemal Erkin, Cezmi Erinç, Cemal Reşit Rey, Necil Kazım Akses, Nurullah Şevket Taşkıran, Hasan Ferit Alnar ve Cevad Memduh Altar gibi daha sonra ülke dışında eğitim görecektir olan önemli müzik insanları katılmıştır (Güdek, 2014, s.636). Kongrede alınan kararlardan en önemlisi bu kapsamda yurt dışından çok sayıda yabancı uzmanın ülkemize davet edilmesi ve sonucunda onların görüşlerinden faydalanılması olmuştur. Nitekim bu karar doğrultusunda yurtdışından çok sayıda uzman getirilmiş ve bilgilerinden yararlanılmıştır.

Müzik devrimi açısından Atatürk döneminin en önemli gelişmelerinden birisi; Cevad Memduh Altar, Cemal Reşit Rey, Cemal Erkin, Cezmi Erinç, Nurullah Şevket, Ahmet Adnan Saygun, Ekrem Zeki Ün, Necil Kazım Akses, Hasan Ferit Alnar, Bayan Afife, Halil Bedri Yönetken gibi müzisyenlerin, çeşitli Avrupa ülkelerinde eğitim amaçlı gönderilmeleridir (Alpaslan ve Gökdemir, 2019, s.287). 1930’lı yıllarda Türkiye’ye dönen bu isimler Türk müziğinde çağdaşlaşmanın gelişiminde büyük rol oynamışlardır. Bu çalışmanın konusu olan Türk Beşleri olarak bilinen grup da, bu müzisyenler arasındaki beş önemli isimden oluşmaktadır. Türk Beşleri, Çağdaş Türk Müziğinin gelişiminde ve günümüzdeki halini almasında temel taşlarındandır ve eserleri uluslararası platformlarda kabul görmüştür.

### **Cumhuriyet Döneminde Türk Müziğinin Gelişimi Amacıyla Yurt Dışı Eğitimi**

Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk’ün çabalarıyla ulusal bir devlet olma yolunda ilerlerken, müzik kültürü ve eğitimi alanında yeniden bir yapılanma sürecine girilmiştir. Bu çerçevede Atatürk müzik kültürünün gelişmesi adına milli yaratıcılık ve sanatın geliştirilmesi üzerinde durmuştur (Tunçdemir, 2007, s. 5). Müzik ve Resim alanları başta olmak üzere sanat dalları ile ilgili öğrenim görmeleri amacıyla devlet adına yurt dışı eğitimi için Avrupa’ya öğrenciler gönderilmiştir (Kavcar, 2003, Uçan, 1994, s. 49). Bu bağlamda Cumhuriyet döneminde Müzik ve Sanat dallarının gelişmesi için yurt dışı eğitimlerinden önemli ölçüde yararlanılmıştır. Çok sesli müzik kültürünün halk arasında da yerleşmesi ve okullarda etkili olabilmesi için opera, operet, konser, radyo gibi araçlarla bu beğenin yaygınlaşması da sağlanmıştır.

Müzikte çağdaşlaşma adına Güzel Sanatlar alanlarından özellikle de Müzik alanında öğretmenler ve sanatçılar yetiştirmek amacıyla Maarif Vekâleti Avrupa Sınavı düzenlenmiştir. Bu amaçla Avrupa’ya gönderilen ilk yetenek, Paris’e giden Ekrem Zeki Ün olmuştur. Bu dönemde Avrupa’ya gönderilen sanatçılar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Cumhuriyet Dönemi'nde 1925-1928 Yılları Arasında Yurtdışında Müzik Eğitimi Gören Sanatçı, Besteci ve Eğitimciler\*

Yılı	Sanatçı	Gittiği Ülke	Okuduğu Okul	Yurda dönüşte Görev Aldığı Kurum
1924	Ekrem Zeki Ün (1910-1987)	Fransa	Paris Ecole Normale de Musique	1930'da Musiki Muallim Mektebinde Keman Eğitimcisi ve Riyaset-i Cumhur Orkestrasında Şef Yardımcılığı
1925	Ulvi Cemal Erkin (1906-1973)	Fransa	Paris Konservatuvarı	1930'da Musiki Muallim Mektebinde Kompozisyon Eğitimciliği
1925	Cezmi Rıfki Erinç (1907- )	Fransa	Paris Ecole Normale de Musique Berlin Carl Flesch Okulu	1935'te Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde Keman eğitimciliği
1925	Fuat Koray (1903-1983)	Macaristan	Budapeşte Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü	1943'te Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde Armoni/Form Bilgisi eğitimciliği
1926	Necil Kazım Akses (1908-1999)	Avusturya	Viyana Müzik Akademisi Prag Devlet Konservatuvarı	1933'te Paul Hindemith'e Konservatuvar kuruluşunda yardımcı oldu, açılışına çok çaba gösterdiği Ankara Devlet Konservatuvarında Kompozisyon eğitimciliği
1927	Hasan Ferit Alnar (1906-1978)	Avusturya	Viyana Müzik Akademisi	1932'de İstanbul Şehir Tiyatrosu Orkestra Şefliği, 1936'da Ankara Riyaset-i Cumhur Orkestrasında şef yardımcılığı, 1936'da Ank. Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Eğitimciliği
1928	Ahmet Adnan Saygun (1907-1991)	Fransa	Paris Konservatuvarı Kompozisyon Eğitimi	1931'de Ankara Musiki Muallim Mektebi Kompozisyon eğitimciliği, 1934'te kendisinin bestelediği İlk operamız "Özsoy Operası" temsili.
1928	Halil Bedii Yönetken (1899-1968)	Çekoslovakya	Prag Konservatuvarı Pedagoji Eğitimi	1932'te Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, 1936'da Ankara Devlet Konservatuvarı koro eğitimciliği

\*Kaynaklar: Paçacı, 1999, s. 15; Say, 1985; s. 480-482; Uçan, 1994, s. 49.

Tablo 1'de görüldüğü gibi Ekrem Zeki Ün'ün ardından 1925'te Ulvi Cemal Erkin ve Cezmi Rıfki Erinç Paris'e; aynı yıl Fuad Koray Budapeşte'ye; 1926'da Necil Kazım Akses ve 1927'de Hasan Ferit Alnar Viyana'ya; 1928'de ise Ahmet Adnan Saygun Paris'e ve Halil Bedii Yönetken Prag'a gönderilmiştir (Paçacı, 1999, s. 15). Sonraki dönemlerde de birçok ülke ve bunlara bağlı kuruluşlardan yurtdışında eğitim almak için çeşitli burslar sağlanmıştır. Böylece bireysel olarak da yurt dışı eğitimin yolu açılmıştır (Uçan, 1994).

Daha sonra yurt dışında eğitimlerini tamamlayan ve ileriki dönemde Türk Beşleri olarak anılacak olan birinci kuşak Türk bestecilerinden Ekrem Zeki Ün ve Ulvi Cemal Erkin 1930'da yurda dönmüştür. Bu dönemde yine, 1931'de Ahmet Adnan Saygun, 1932'de Hasan Ferit Alnar ve 1934'te de Necil Kazım Akses ülkeye dönmüş ve Ankara Musiki Muallim Mektebinde öğretmen olarak kadroya dâhil olmuşlardır (Baltacan, 2006).

Söz konusu birinci kuşak bestecilerimiz Batı müziği ile halk müziği öğelerini Anadolu müziğinin dokusu ve Batı müziğinin tekniğini birleştirmek yoluyla armonizasyonu ve teknikleri ustaca kullanmışlardır. Türk Halk Müziği kültürünü Batı teknikleri kullanarak, ulusal değerlerimizi uluslararası niteliğe kavuşturmuşlardır. Böylelikle hem ülkeye has bir Türk Müziği sistemi ortaya çıkmış hem de Türk müzik kültürü Batıya tanıtılmıştır.

Bu dönemde, 1930'lu yıllarda kurulan Musiki Muallim Mektebi bünyesinde konservatuvar sınıflarında, müzik ile ilgili sanat dalları ve bunun yanı sıra tiyatro ve opera çalışmaları da başlamıştır. Bu çalışmaların yapılandırılması adına Dr. Ernst Preatirus, Carl Ebert, Schösingeri Friedl Böhm ve George Markowitz gibi Batı'nın önemli uzmanları Türkiye'ye davet edilmiştir (Tunçdemir, 2007, s.7).

Bu dönemde ayrıca, Müzik sanatının çeşitli kollarıyla ilgili temel eğitim içeren kitaplar ve eserler yazılmış; Müzik alanı ile ilgili bir kütüphane kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Rus Beşlerinden esinlenilerek Türk Beşleri adıyla anılan ve eğitimlerini yurt dışında tamamlayan bestecilerimiz de ilerleyen yıllarda Ankara Devlet Konservatuvarı, Ankara Radyosu ve Gazi Terbiye Enstitüsü Müzik Bölümünde görevler almışlar ve çok çeşitli müzik dergilerinde makaleler yayınlamaya başlamışlar ve çalışmalarına devam etmişlerdir (Kaya, 2011, s. 118).

1927 yılında Alman Piyanist Wilhelm Kempff, Atatürk'ün davetlisi olarak Ankara Halk Evi binasında piyano resitali vermiştir. Atatürk, Kempff ile müzik devrimi hakkındaki görüşlerini paylaşarak Klasik Müziğin Türkiye'de tanınması için yurtdışından müzikologların davet edilmesi konusunda tavsiyeler istemiştir. Bunun üzerine Berlin Filarmoni Orkestrası Şefi Wilhelm Frütwangler ile iletişime geçilmiş ve W. Frütwangler Türkiye'ye müzik adamı, besteci ve eğitimci Paul Hindemith'in davet edilmesini önermiştir. Bunun üzerine Hindemith ile 27 Mart 1935'te sözleşme imzalanmış ve Hindemith, Devlet Müşaviri sıfatıyla 1935-1937 yılları arasında Türkiye'ye çeşitli zaman aralıklarıyla gelerek 200 sayfalık kapsamlı bir rapor hazırlamıştır (Sayın, 2019, s. 22). Daha sonra Türkiye'ye ara sıra geliş gidişleri olmuş ve bunların sonucunda ikinci raporunu ve ardından da değerlendirme içeriğinde olan üçüncü raporunu sunmuştur. Bu raporlarda ele alınan konular arasında orkestralar, orkestra şefleri, müzisyenleri, müzik eğitimi planı, konservatuvar kuruluşu, hoca yetiştirilmesi, konser organizasyonları, halk müziği, konserler, radyoda müzik, opera ile ilgili uygulamalar vardır.

### **Cumhuriyet dönemi yurt dışı müzik eğitiminin değerlendirilmesi**

Cumhuriyet döneminde müzikal anlamda büyük bir dönüşümü başlatmak üzere yurt dışına gönderilen öğrenciler, ülkeye döndüklerinde birer öğretmen olarak kendilerine verilen görevi en iyi şekilde yerine getirmişlerdir. Her birinin eserleri ve yetiştirdikleri öğrenciler müzik eğitiminin de dönüşümünü hızlandırmış ve batı müziğinin Türk eğitim sistemine entegre olmasını sağlamıştır. Bu entegrasyon ile birlikte Osmanlı döneminden gelen makamsal Türk musikisi eğitiminin yanı sıra Batının tonal ve armonik müzik anlayışı konservatuvar eğitimlerinde yerini almış ve ilk zamanlar yurt dışından getirilen hocalar ile yapılmaya çalışılan Batı müziği eğitimi, artık Türk öğretmenler tarafından sağlanmıştır.

Batı müziğinin enstrümanlarından piyano ve orkestra aktif bir şekilde kullanılmış, Batı armonisi öğretilmiştir. Bunun üzerine çok sayıda eser veren Türk Beşleri aynı zamanda Batı müziğinin armonisi ile Türk musikisini birleştirerek ve eğitimlerinde de bu bilgilerini aktararak Türkiye'de modern müziğin öncüsü olmuşlardır. Cumhuriyet dönemi Türk müziğinde çağdaşlaşma çalışmaları günümüzde konservatuvar eğitimlerine klasik Batı müziğinin yerleşmesini sağlamıştır. Çünkü gerek Türk Beşleri gerekse de daha sonrasında yurt dışına gönderilen çocuklar Batı müziğinin inceliklerini

yerinde ve işin uzmanlarından aldıkları için Ülkeye döndüklerinde kazandıkları müzikal birikimleri konservatuvar eğitimlerinde kullanarak Batı müziği eğitiminde çağdaşlaşmayı sağlamışlardır.

Tek düze müzik eğitimi çeşitlenerek farklı müzik türlerinin eğitimi yaygınlaşmış, ülkenin her bir yanına ulaşmış ve müzik eğitimi konusunda Türkiye ciddi bir yol kat etmiştir. Bugün Türkiye’de konservatuvar eğitimleri konusunda oldukça başarılı işler yapılmaktadır ve klasik Batı müziği üzerine eğitim görüp dünyaca ünlü olan birçok müzisyenimiz bulunmaktadır. Bunların temeli Cumhuriyet Dönemi Müzikte Çağdaşlaşma çalışmalarıyla atılmıştır.

### **Türk Beşleri**

Türkiye’de Cumhuriyet döneminde Atatürk’ün liderliğinde her alanda başlayan ve önemli bir bölümünün de Müzik alanında olduğu sanat devrimi, kararlı ve köklü temeller üzerine inşa edilmiştir. Türk müziği açısından devrim niteliğindeki bu dönemdeki çağdaşlaşma çalışmaları zamana yayılarak eğitilmiş sanatçı kadroları oluşturulması için planlamalar yapılmış; bu doğrultuda Batı’ya yetenekli öğrencilerin gönderilmesi yoluna gidilmiştir.

Amaçlanan müzik devrimi doğrultusunda 1925-1929 yılları arasında yapılan çeşitli sınavlarda başarılı olan 10 yetenekli öğrenci Avrupa’da Paris, Prag, Berlin ve Budapeşte gibi sanat merkezlerindeki Konservatuvarlara eğitim almaları ve birikimlerini yurda getirmeleri amacıyla gönderilmiştir. 1925 yılında başlayan bu süreçle birlikte daha sonraları 1948 yılında Piyanist İdil Biret ve Keman Sanatçısı Suna Kan da Harika Çocuklar Kanunu vasıtasıyla Paris’e gönderilmişlerdir (Sayın, 2019, s. 28).

1925 yılında yapılan sınavlardan, ilk sınavı Galatasaray Lisesinden Ulvi Cemal Erkin ve Freres’den Ekrem Zeki Ün kazanmış ve eğitimleri için burslu olarak Paris’e gönderilmişlerdir. Sonrasında Ahmet Adnan Saygun ve Necil Kazım Akses burslu olarak kazanmış, Cemal Reşit Rey ev Hasan Ferit Alnar ise kendi imkânlarıyla yurt dışına gitmişlerdir (Sayın, 2019, s. 30). Eğitimlerini tamamladıktan sonra Türkiye’ye dönen Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kazım Akses ve Hasan Ferit Alnar, ülkede Türk Beşleri olarak anılmış ve Türk tarihindeki ilk kuşak besteciler olarak tarihteki yerlerini almışlardır.

Türk Beşlerinin en büyük özellikleri Türk Halk Müziği kültürüyle yoğrulan birikimlerini Batı’nın teknikleriyle birleştirmeleri olmuştur. Bu sayede Batı müzik dünyasında kabul gören birçok eser vermişlerdir. Bu eserleri yaparken temelde geleneksel Türk müziği vardır. Temel olarak geleneksel Türk öğelerini kullanan bestecilerimiz, eğitim gördükleri ülkelerin akımlarından etkilenmiş ve eserlerine bu etkileri yansıtmışlardır. Örneğin; Necil Kazım Akses, eserlerinde Orta-Asya Post-romantizmin etkisinde iken Cemal Reşit Rey izlenimcilik akımından etkilenmiştir (İlyasoğlu, 1989, s. 80). Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey ve Ulvi Cemal Erkin Paris’te eğitim gördükleri için Claude Debussy ve Maurice Ravel’in izlenimciliğinin etkileri görülmektedir. Ahmet Adnan Saygun ve Necil Kazım Gürses’in eserlerinde yeni klasikçilik etkileri de görülmektedir. Hasan Ferit Alnar ise Geleneksel Türk Müziği kökenli olduğundan eserlerinin temelini Türk Müziğine dayandırmıştır. Sözü geçen birinci kuşak bestecilerimiz ilk zamanlarında izlenimcilik ve yeni klasikçilik akımlarından etkilenmiş, olgunluk yıllarında ise Türk Müziğine ait özellikleri Klasik Batı Müziği teknikleriyle birleştirerek evrensel, özgün Çağdaş Türk Müziği eserleri oluşturmuşlardır (Sayın, 2019, s. 117).

Türk Beşleri bestecileri ortak olarak geleneksel müzik yapımızdan etkilenmeleri ve eserlerini bu temelde inşa etmişlerdir. Saygun’a (1981, s. 73) göre, “...Türk ruhunun bütün sırlarını işitecek kulaklarla fısıldamaya ve kendisine gönül verenlere gönlünü cömertçe açmaya hazır, Türk geleneklerini bütün saflığı ile yüzyıllar boyunca sürdürme gelmiş bir Anadolu’nun varlığını keşfedebilmiş olmalarıdır”.

Türk Beşleri özellikle ilk dönemlerde verdikleri eserlerinde halk ezgilerini hiç bozmadan sade bir armonizasyon kullanmışlardır (İlyasoğlu, 1989, s. 280). Say’a (2003, s.518) göre Türk beşlerinin üyeleri başlardaki eserlerinin ortak özelliği, “ulusalcı” bir kavramdan yola çıkmaları ve yerel müziğin

renklerinden faydalanmalarıdır. Sonraları ise eserlerinde geleneksel öğelerden yararlanma oranı azalmış ve bestecilerin her biri, özgün duyuş ve düşünceler ortaya koyarak tarz anlamında birbirlerinden ayrılmışlardır.

### **Cemal Reşit Rey (1904-1985) ve müzik eğitimi**

Türkiye’de Cemal Reşit Rey, 25 Ekim 1904 yılında Kudüs’te dünyaya gelmiştir. Babası Ahmet Reşit Rey Kudüs Mutasarrıfı olarak görev yapmıştır. İlk piyano derslerini annesinden almış ve çok küçük yaşlarda yeteneğiyle ailesinin dikkatini çekmiştir. 1913 yılında ailesinin Paris’e yerleşmesiyle beraber Marguerite Eong’un özel öğrenimiyle yeteneğini daha da geliştirmiştir (Altınköprü, 2004, s. 36). Birinci, Dünya Savaşının başlamasıyla birlikte annesi ile birlikte İsviçre’ye yerleşen Cemal Reşit Rey Cenevre’de orta öğretimini sürdürürken aynı zamanda konservatuvar eğitimine devam etti. Savaş sonrasında Paris’e geri dönerek 1923 e kadar eğitim görüp daha sonra yurda dönüş yapmıştır.

Cemal Reşit Rey Paris’te Gustav Mahler’in Uçan Hollandalı operasının uvertürünü yönetmiş, şeflik yapmış ve bu görev düşüncelerine yön vermiştir (Sayın, 2019, s. 31). Yurda dönmesiyle birlikte İstanbul Dar-ül Elhan’da Belediye Konservatuvarı piyano ve kompozisyon öğretmeni olarak göreve başladı. 1934 yılında İstanbul Filarmoni Derneğini kurdu ve derneğe başkanlık yaptı. Konservatuvar topluluğunu genişleterek bu topluluğa senfonik bir karakter kazandırdı ve 1968 yılına dek bu orkestrayla düzenli olarak konserler düzenledi (Altınköprü, 2004, s. 36).

Ankara Radyosu Batı Müziği yayınları şefli olarak görev yaptı. 1948-1950 yılları arasında İstanbul Radyosu Müzik Yayınları Şefliği görevinde bulundu. Bunların yanı sıra İstanbul Şehir Orkestrasında sürekli olarak yöneticilik yaparak Filarmoni Derneği aracılığı ile de çok sayıda sanatçının İstanbul’da konser vermesini sağladı. Türk beşlerinden Cemal Reşit Rey; opera, operet, orkestra, konçerto, oda müziği gibi türlerde onlarca tanınmış eseriyle müzik eğitimi açısından önemli bir yer tutmaktadır.

### **Ahmet Adnan Saygun (1907-1991) ve müzik eğitimi**

Ahmet Adnan Saygun 7 Eylül 1907 yılında İzmir’de doğmuştur. Babası Matematik öğretmeni Mehmet Celalettin Bey ve annesi Zeynep Seniha Hanımdır (Sayın, 2019, s. 49). Babasının teşviki ile erken yaşlarda sanata ilgi duymaya başladı. Okula 4 yaşında başlamış ve 12 yaşında İtalyan piyano öğretmeni Rosati’den piyano dersleri almaya başladı. 15 yaşında liseyi bitirip Macar Tevfik Bey ile piyano çalışmaya başlamıştır. Yeni öğretmeni ile Fransızca kitaplardan yararlanarak armoni bilgisini genişletmiş ve konturpuan öğrenmiştir. 1923 yılında Hüseyin Saadetin Arel’den de kısa süreli de olsa armoni dersleri aşmıştır.

1926 yılında, Ankara Musiki Muallim Mektebinin düzenlediği müzik öğretmenliği sınavlarında başarılı olarak İzmir Lisesi’nde müzik öğretmeni olmuştur. Cumhuriyet Döneminde yetenekli öğrencilerin yurt dışına gönderilmesi amacıyla düzenlenen sınavda başarılı olmuş ve 1928 yılında Paris’e gitmiştir. Orada Ecole Normal de Musique okulunda öğrenim görmüş daha sonraları Schola Cantorum okuluna geçmiştir (Karasu, 2008, s. 2).

Paris’te okuduğu yıllarda Bach ve Beethoven’in eserlerini analiz etmiş ve yapılarını öğrenmeye çalışmıştır. Bu yıllarda Claude Debussy’nin eserlerini seslendirmiş ve bestelerinde de Debussy etkisi kendini göstermiştir. Eserlerine ilk defa Paris’te opus numarası vermeye başlamıştır (Karasu, 2008, s. 4). Paris’teki eğitiminin ardından ülkeye dönen Saygun, Ankara Musiki Muallim Mektebi’nde konturpuan ve armoni dersleri vermeye başlamıştır. Eserlerine baktığımızda romantik ya da izlenimci akımın etkileri görülmektedir. Türk Beşlerinin diğer üyelerine benzer şekilde eserlerinde Anadolu’nun geçmişi ile Batı’nın armoni öğelerini birleştirmiştir.

Türk Beşlerinin ve Türk müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Adnan Saygun’un müzikal yaşamına baktığımızda üç farklı dönemle karşılaşırız. İlk dönem olarak müzikal yaşamının ilk yılları yani 1930 yılından itibaren Musiki Muallim Mektebindeki Hocalık zamanına kadar olan yıllardan söz



edilebilir. Bu dönem 1930 yılında Paris'te bir yarışma dolayısı ile büyük orkestra için yazdığı Divertimento op.1 ile başlar (Karasu, 2008, s. 6). Türk beşlerinden Ahmet Adnan Saygun; başta piano, solo çello, orkestra ve eşiksiz keman için olmak üzere ürettiği 100'e yakın önemli eserle Türk beşleri arasında önemli bir yere sahiptir.

### **Ulvi Cemal Erkin (1906-1972) ve müzik eğitimi**

Ulvi Cemal Erkin, 14 Mart 1906 yılında İstanbul Bakırköy'de doğmuştur. Annesi Fransızca eğitimi ve piyano dersleri almış olan Nesibe Hanım, babası ise Duyun-i Umumiye'de komiser kalem müdürüdür. Henüz sekiz yaşındayken babasını kaybeden Erkin'in sorumluluğunu, annesi ile birlikte dedesi Abdullah Cevdet Bey üstlenmiştir. Abilerinin piyano dersi aldığı sırada Ulvi Cemal de annesi ile birlikte derslere katılmıştır. Bu sürecin ardından o dönemde İstanbul'da çok ünlü olan İtalyan Adinolfi ile çalışmaya devam etmiştir. Mekteb-i Sultani'de ortaokul ve lise öğrenimini tamamlayan Ulvi Cemal, kısa süre içinde müzik alanında oldukça başarılı olmuştur (Sayın, 2019, s. 70).

Ulvi Cemal, 1925 yılında Galatasaray Lisesi'ni tamamladıktan sonra çağdaş Türk müziğinin geliştirilmesi amacıyla Avrupa'ya gönderilecek olan öğrencilerin seçildiği bir sınava katılarak başarılı olmuştur. Burada piyanoda Camille Decreus ve Isidor Philip; armonide Jean Gallon ve kontrpuanda Noel Gallon'dan dersler almıştır. Paris Konservatuarı ile birlikte Ecole Normale de Musique'deki 5 yıllık eğitimin ardından Ulvi Cemal, 1930 yılında Türkiye'ye dönmüş ve henüz 24 yaşındayken İstanbul Musiki Muallim Mektebi'ne piyano ve armoni öğretmeni olarak görev yapmıştır (Çavuş, 2019; Tunçdemir, 2007).

Ulvi Cemal, 1932 yılında, aynı zamanda piyano öğretmeni olan Ferhunde Remzi ile dünya evine girmiştir. İkili, yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda konserler vermiş, Ferhunde Remzi bu konserlerdeki yorumu ile beğeni kazanmıştır. İkili, Erkin soyadını 1934 yılında çıkarılan Soyadı Kanunu ile "Erkin" olarak belirlemişlerdir. Erkin çifti kendilerini çağdaş müziğin gelişmesi adına okullardaki yapılanmayı iyileştirmeye ve yetenekli gençlere eğitim vermeye adanmışlardır. Ulvi Cemal, Devlet sanatçısı unvanını aldığı 1971 yılında yaş sınırından emekli olmuştur (Sayın, 2019, s. 70). Özel olarak çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı ile görevine devam eden Erkin, görevini yerine getirdiği bir anda, kalp krizinden Ankara'da vefat etmiştir (Çavuş, 2019). Türk beşlerinden Ulvi Cemal Erkin; şan ve orkestra, piyano, oda müziği, solo piyano, keman gibi türlerde ortaya koyduğu onlarca eserin yanı sıra opera çevirileri yapması yönüyle müzik eğitimi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir.

### **Necil Kazım Akses (1908-1999) ve müzik eğitimi**

Necil Kazım, 6 Mayıs 1908'de İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Annesi, Girit'ten İzmir'e yerleşen bir ailenin kızı olan Emine Hanımdır. Babası Mehmet Kazım Bey ise Harbiye Nezaretinde posta müdürü olarak görevlidir. Çocukluk yılları ile gençlik çağının ilk yılları, Balkan Harbi, I Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın gölgesinde geçmiştir. Necil'in ailesi müziğe son derece önem vermektedir. Necil, henüz ilkokul yıllarındayken babası vefat etmiş ve bu dönemden sonra sorumluluğunu annesi ile birlikte yanına taşıdıkları teyzesi üstlenmiştir (Çalgan, 2007, s.1; Sayın, 2019, s.63).

Necil Kazım, öğrencilik hayatında keman dersini Kevser Hanımdan, piyano dersini Madam Rafael'den almıştır. Ayrıca ortaokul yıllarında; Almanya tedrisatlı Mesut Cemil Bey'den, Viyana tedrisatlı ve Joseph Marx'ın öğrencisi olan Sezai Asal'dan viyolonsel dersleri almıştır. Ayrıca kendisine, Cemil Reşit Rey'in Darülelhan'da verdiği kompozisyon dersleri önerilmiştir. 1926 yılında Avusturya'daki Viyana Müzik Akademisine giderek Batılı anlamda eğitim almıştır. Necil Kazım'a viyolenseli Klenecke; armoni, füg, kontrpuan ve kompozisyonu Joseph Marx öğretmiştir. Alman sistemine göre armoni çalışmıştır. 1931'de, bulunduğu akademideki Marx'ın ustalık sınıfına katılmıştır. 1932'de ise Prag Devlet Konservatuarında Joseph Hug'dan kompozisyon, Alois Haba'dan çeyrek ve altıda bir ton sistemini öğrenmiştir (Alapınar Gençay, 2018; Sayın, 2019, s.63).

Yurt dışında aldığı eğitimin ardından 1934 yılında Türkiye'ye dönen Necil Kazım, ayağının tozuyla 27 Kasım 1934'te, Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 15. yıldönümü dolayısıyla kendisinden istenen "Bayönder" operasını besteler. Ardından Musiki Muallim Mektebinde öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Onu, Devlet bursu almasında destekleyen koruyucusu Hakkı Tarık Us, ona "Akses" soyadının verilmesini uygun görmüştür (Çalgan, 2007, 2).

Necil Kazım, 1971 yılında ilk kez verilen "Devlet Sanatçısı" unvanına layık görülen 11 sanatçıdan birisi olmanın onurunu yaşamıştır. Bu unvanı kazanmasının ardından 1972 yılında kendi isteği ile emekliye ayrılmıştır. Türk beşlerinin yeniliğe en açık üyesi olarak bilinmektedir. Emeklilik döneminde de başarılı bir kültür adamı olarak beste çalışmalarını ve öğretmenliğini sürdürmüştür (Sayın, 2019, s.64). Necil Kazım, hem yurtdışında ses getirmiş hem de yurtiçinde lider bir besteci ve saygın bir öğretmen olarak anılmıştır. Aynı zamanda Atatürk'ün müzik devriminin liderlerinden birisi olan Necil Kazım Akses, 16 Şubat 1999 yılında hayata veda etmiştir (Çalgan, 2007). Türk beşlerinden Necil Kazım Akses; şan ve orkestra, konçerto ve oda müzikleri olmak üzere üç farklı türde ortaya koyduğu 38 eser ile Türk beşleri arasında önemli bir yere sahiptir.

### **Hasan Ferit Alnar (1906-1978)**

Hasan Ferit Alnar, 11 Mart 1906 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Annesi Saime Hanım'un çok iyi kanun ve ud çalması, PTT genel müdür olan babası Hüseyin Bey'in ise Müziğe son derece ilgili olması nedeniyle Hasan Ferit, küçük yaşta Geleneksel Türk Müziğine ilgi duymaya başlamıştır. Kanun çalma konusunda çok iyi olan annesi, onu bu alana yönlendirmiş ve gelişmesini sağlamıştır. İlk kanun derslerini ise Ama Nazım'dan almıştır. Katıldığı Yedikule Alman Okulundaki yabancı dil eğitiminin yanı sıra okul korosuna katılmış ve çok sesli müziğe aşına olmaya başlamıştır. İyi derecede kanun ve kemençe çalıcısı olan Hasan Ferit, bu sırada Saadettin Arel'den de armoni dersleri almaya başlamıştır. O dönem İstanbul'un en iyi keman çalıcıları arasında gösterilmiştir. Aldığı armoni dersleri ile Batı müziğine yakınlaşan Hasan Ferit, ilk tek sesli eserlerini 12 yaşında vermeye başlamıştır (Alapınar Gençay, 2018; Sayın, 2019, s. 41).

Hasan Ferit Alnar'ın çok sesli müzik alanındaki çalışmaları Edgar Manas'tan aldığı piyano, füg, kontrpuan ve armoni dersleri ile devam etmiştir. 1927 yılında, besteciliğini icra ettiği ve İstanbul Güzel Sanatlar Fakültesindeki eğitimine devam ettiği sırada okulunu bırakıp yurt dışına çıkmıştır. Hasan Ferit, Türk beşlerinin bir diğer üyesi olan Necil Kazım gibi Avusturya'ya, Viyana Müzik Akademisine gitmiştir (Tunçdemir, 2007). Burada Joseph Marx'ın derslerine kompozisyon öğrencisi olarak katılmış, Oswald Kabasta'dan da orkestra yöneticiliği dersleri almıştır (Sayın, 2019, s. 42).

Yurt dışı deneyimiyle müzik çalışmalarına hız veren Hasan Ferit, 1932 yılında eğitimini tamamlayarak yurda döndüğünde İstanbul Şehir Tiyatrosu orkestra şefliğine ve belediye konservatuarı armoni öğretmenliğine atanmıştır. Daha sonraki dönemlerde 1936 yılında Ankara Musiki Muallim Mektebinde de öğretmenlik yapmıştır (Baltacan, 2006, 9; Tunçdemir, 2007). Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında Ernest Praetorius'un asistanlığını yapmış, Carl Elberth'in opera hazırlıklarında ve sahnelemesinde çalışmıştır. 1955 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi Genel Sanat Direktörlüğü görevine getirilmiştir. Buradaki görevinin ardından, tekrar, eğitim aldığı Viyana'ya giderek bu şehre yerleşmiş ve çeşitli orkestraların şefliğini yürütmüştür. 1964 yılında Ankara'ya geri dönmesinin ardından Devlet Operasında çeşitli görevler üstlenmiştir. Hasan Ferit Alnar, sağlık sorunları nedeniyle eski üretkenliğini kaybederek çalışmalarından uzaklaşmış ve 26 Temmuz 1978'de hayata veda etmiştir.

**Hasan Ferit Alnar'ın müzik dili ve eserleri.** Hasan Ferit Alnar'ın hem Türk müziğine hem de Batı müziğine ilgi duyması, ailesinin Türk müziği ile ilgilenmesinden ve henüz sekiz yaşındayken devam ettiği Alman Okulundan kaynaklanmıştır. Alnar'ın yurt dışında, Viyana'da geçirdiği deneyimler ise hem hayatı hem de yaratıcılığının devamı açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur (Sayın, 2019, s 43). Hasan Ferit Alnar'ın eserlerinin genel yapısı, melodi açısından geleneksel Türk ve halk müziklerine dayanmaktadır. Eserlerinde genel olarak, bilinen müzik kurallarına uyum gösterdiği

söylenbilir. Sanatçının ilk eserlerinde ise büyük ölçüde geleneksel müziğin makamları hâkim olmuştur (Okyay, 1999, s. 130).

Çınar'a (2015, 25) göre Alnar, beşler grubunun üyeleri arasında Türk müziği makamlarını ve aksak usullerini en yoğun kullanan sanatçıdır ve Alnar'ın eserlerinin en büyük yapı taşı budur. Ayrıca Alnar'ın eserlerinin orkestrasyonu çok daha yalındır ve çözümlene açısından daha kolaydır. Alnar'ın müziğine yönelik olarak Aydın (2011, s.61); müziğe başlangıçta, soyut olmayan ve orijinaline bağlı kalınan makamların hâkim olduğunu belirtmiştir. Ona göre Alnar'ın klasik formda olan eserlerindeki melodik ve ritmik doku, geleneksel deyişe dayanmaktadır. Ayrıca benimsediği geleneksel müzik, onu farklı kılmış ve bestecilik stiline (ve eserlerin orkestrasyonuna ve armonik yapısına da) yansımıştır.

Hasan Ferit Alnar, devraldığı geleneksel müzik mirasına sahip çıkmış; geleneksel öğelerden ezgi, makam, usul, ritim ve çalgılardan faydalanmış; dönem arkadaşlarından farklılıklar barındıran çok sesli eserler üretmiştir. Geleneksel özellikteki kanun için bestelediği Kanun Konçertosu ile çağdaş müzikte kanun statüsünü kazanmış ve kanunu Batı müziğini orkestra çalgıları içine sokmuştur. Ancak kullandığı geniş kültürel mirasa rağmen Alnar'ın eserlerine karşı olumsuz bir değer algısı ve küçümseyici bir tutum gelişmiştir. Oysa önemli olan, çıkış noktası hangi tür müzik olursa olsun, bu müziğin çağdaş gelişimlere ayak uydurma şekli ve nasıl gelişim göstereceğidir. Bu açıdan bakıldığında Alnar'ın ve eserlerinin, Türk müziğinde gereken değeri görmediği anlaşılmaktadır (Çınar, 2019, s.43-44). Yaptığı çalışmalarla ülkesinin adını yurt içinde ve özellikle de yurt dışında duyuran ve bunu yaparken büyük ölçüde halk ezgilerinden yararlanan Hasan Ferit Alnar'ın (Tunçdemir, 2007) başlıca eserleri, ortaya koyulduğu tarihe göre kronolojik olarak şu şekildedir (Sayın, 2019, s.45):

1925-1927: Solo çalgı için: Piyano için fügler. 1927: Piyano için Üç Etüt. 1927-1928: Viyana için piyano parçaları. 1929: Trio Fantezi. 1930: Süit. 1931: İstanbul Sokakları (film müziği). 1932: Beş oyun havası; Üç oyun havası (zeybek, çiftetelli, sirtö); Romantik Üvertür; Yalova Türküsü ve Sarı Zeybek sahne müzikleri. 1933: İstanbul Marşı; Yaylı Çalgılar Kuarteti. 1935: Sekiz piyano parçası; Prelüd ve İki Dans. 1936: İki sesli türküler; Türk Süiti. 1938: İstanbul Süiti. 1942: Viyolonsel konçertosu. 1944-1951: Kanun konçertosu (1958'de son şeklini almıştır). 1948: Üç Türkü. 1959: İki Koro Türküsü; 10 Mystike Lieder. 1961: Prelüd ve Füg. 1966: Oda Müziği Piyano.

Hasan Ferit Alnar'ın eserleri, hak ettiği ilgi ve değeri yurt içinde görememiş, eserleri daha çok yurt dışındaki orkestralar tarafından seslendirilmiştir. Alnar, hayatı boyunca bundan duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir. Alnar'ın, taşıdığı yeteneğe rağmen çalışma hayatının yoğunluğu ve sağlık problemleri nedeniyle üretkenliğini yitirmesi Çağdaş Türk Müzik tarihi adına önemli bir kayıp olarak görülmektedir (Alapınar Gençay, 2018).

**Sekiz piyano parçası eserinin incelenmesi.** Yalın bir dille bestelenen Sekiz Piyano Parçası, Hasan Ferit Alnar'ın eserleri arasında az tanınanlardan birisidir. Hasan Ferit bu eserini, her parçada değişik diziler kullanarak oluşturmuş ve öğretmeni Sadettin Arel'e ithaf etmiştir. Sekiz Piyano Parçası eserinde parçalara göre kullanılan makamlar ve bu makamların kullanılma biçimleri aşağıda sekiz görselle paylaşılmıştır. Çalışmanın amacına uygun olarak söz konusu eserin çözümlenmesi, ağırlıklı olarak makamsal yönden yapılmıştır. Şu Yamaçta parçasından bir bölüm Şekil 1'de gösterilmiştir.

The image shows a musical score for a section of a piece. It is divided into two measures: 'Hüseyni 5'lisi' and 'Uşşak 4'lüsü'. The tempo is marked 'ANDANTE CON MOTO (♩ = 172)'. The score includes various performance instructions such as 'mf espr.', 'rall.', 'espr.', and 'a tempo'. A bracket on the right side of the score indicates 'ilk 4 ölçü' (first 4 measures).

Şekil 1. Şu Yamaçta Parçasından Bir Bölüm

Şekil 1'e göre ilk dört ölçüde Hüseyini Makamı dizisinin kullanılmış fakat uşşak dörtlüsü kısmında fa bekar yerine fa# Hicaz arızası kullanılmıştır, Eserin devam eden kısımlarında hicaz kendini daha çok hissettirerek 16.ölçü Sol elde Mi Zirgüle Hicaz tercih edilmiştir.

Şu Yamaçta Parçasındaki ilk dokuz ölçü sağ ve sol elde sol anahtar tercih edilmiş; 10. ölçüden itibaren bazı ölçüler boyunca iki elde fa anahtarına geçiş yapılmış ve sonra tekrar iki elde de sol anahtarıyla devam edilmiştir. Eserin ritmi ilk 10/8 ve 7/8 arasında geçişler yaparak son olarak 7/8'de bitmiştir. İlk ölçülerde sol elde akor basarken sonraki ölçülerde sol elde sağ el ile paralel sololar kullanılmış ve makamsal müzik ile Batı müziği harmanı oldukça hissedilmektedir.

Eserin ilk ölçülerinde La minör tonu kullanılmış ve 9. ölçüye kadar la minör tonu kullanılmaya devam etmiştir. Burası eserin A teması olarak kabul edilebilir. Daha sonra 10. ölçüde kromatik bir çıkış söz konusudur. Burası da eserin B temasıdır. Sol elde başlayıp sağ elde devam eden bir kromatik çıkış vardır. 25. ölçüde tekrar eserin A temasına bir dönüş yapılmıştır. Son iki ölçüde La minör tonunda küçük bir C teması icra edilerek eser tamamlanmıştır. Eserin Uyuşuk Dans parçasından bir bölüm Şekil 2'de gösterilmiştir.

The image shows a musical score for a section of a piece by H. FERİD ALNAR, 1935. The tempo is marked 'la melodia un poco espr.' and the dynamic is 'p'. The score is written for piano and includes a melodic line and a harmonic accompaniment.

Şekil 2. Uyuşuk Dans Parçasından Bir Bölüm

Şekil 2'de La Hicaz Makamı yerine Si Hicaz kullanıldığı ve Hicaz Dörtlüsüne Rast Beşlisi eklenerek oluşturulan makam dizisinde ilk başta, Mi Rast beşlisi kullanıldığı görülmektedir. Eserin tonu, mi majör olarak başlamaktadır. Eserin en önemli özelliği iki elde de aynı ezgileri çalmasıdır. Eser baştan sona kadar iki elde aynı ezgiyi aynı anda çalmaktadır. 4/4'lük ritim kalıbı kullanılmıştır. Hicaz makamı eserin geneline yayılmış olup kendini hissettirmektedir. Si hicaz makamı kullanılırken ton, mi majör üzerinde 2. ses tizleştirilerek hicaz makamı elde edilmiş ve mi hicaz üzerinden si hicaza

geçiş yapılmış fakat eserin tonu batı müziğine göre ağırlıklı olarak, mi majör olarak duyulmaktadır. Eserin Deniz Kıyısında parçasından bir bölüm Şekil 3'de gösterilmiştir



Şekil 3. Deniz Kıyısında Parçasından Bir Bölüm

Şekil 3'te eserin bu kısmında Huzzam Makamı Dizisi La# üzerinden oluşturulmuştur. Eser sağ elde 16'lık notaların ağırlıklı olduğu sol elde ise 4'lük ve ara ara 8'lik notaların kullanıldığı bir eserdir. Ezgi sağ eldedir. Sol el ezgiye akorlarla destek vermektedir. Fakat akorlar tekli notalarla oluşturulmuştur. Huzzam makamı eserin büyük çoğunluğunda kendini hissettirmiştir. Ton olarak re# majör kullanılmıştır. Eserin sonuna kadar devam etmiş ve Fa anahtarı tonun notalarında dolaşmıştır. Ayrıca 5/8'lik ritim kalıbı kullanılmıştır. Eserin Sisli Sabah parçasından bir bölüm Şekil 4'te gösterilmiştir.



Şekil 4. Sisli Sabah Parçasından Bir Bölüm

Şekil 4'te gösterilen parçanın bu kısmında Saba Makamı Dizisi fa üzerine göçürülmüştür. Eserin tonu Batı müziğine göre fa minördür. 3/4'lük ritim kalıbı ile yazılan eser 29 ölçüden oluşan kısa bir eserdir. Fa minör üzerinde saba makamı kullanılmıştır. Eserde ezgi sağ ele verilmiştir. Sol el ise akorlarla ezgiyi takip etmektedir. Eserin genelinde Saba makamı kendini göstermektedir. Eserin Biraz Yürüdükçe parçasından bir bölüm Şekil 5'te gösterilmiştir.

La  $\flat$  Zırgüle Hicaz

Fa Saba 4'lüsü

Parçada kullanılan Saba Makamı Dizisi (Fa)

*UN POCO LARGHETTO, MESTO* (♩. 56)

*p*

*espr.*

*mf cresc.*

Şekil 5. Biraz Yürüdükçe Parçasından Bir Bölüm

Şekil 5'te parçada yerinden La Hicaz kullanıldığı görülmektedir. Eser kısa bir 3/4'lük girişin ardından 7/8'lik ritim ile devam etmektedir. İlk bölüm eserin giriş mahiyetinde olup beş ölçü sürmektedir. Eserin ana kısmı (A teması da diyebiliriz) 6. Ölçüden itibaren başlamaktadır. Eser La hicaz kullandığı için ton olarak da la majör kullanılmıştır. 14. ölçüde A teması tekrar kendini göstermektedir. Ardından 23. ölçüde B temasına geçilir. B teması röprizden sonra 31. Ölçüden sonra yerini C temasına bırakır. 54. ölçüde tekrar A teması kendini gösterir. Ardından 70. ölçüde B teması tekrar çalınarak eser La Majör akoruyla sona erer. Eserin Emprovizasyon parçasından bir bölüm Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Emprovizasyon Parçasından Bir Bölüm

Şekil 6'da Suzinak Makamı Dizisi Si üzerine göçürülmüş ve son olarak 8. ve 9. ölçülerde Mi bemol üzerine oluşturulmuş Zirgüle Hicaz kullanılmıştır. Bu kısımda sol elde de Zirgüle Hicaz arızaları ve dizisi kullanılarak sağ el desteklenmiştir. Melodi sağ ele verilmiş sol el akor basarak sağ el desteklenmiştir. İnişli çıkışlı makam dolaşimleri mevcuttur. Yer yer 32'lik notalara yer verilmiştir. Eserin Perdeden Sızan Ay Işığı parçasından bir bölüm Şekil 7'de gösterilmiştir.

Şekil 7. Perdeden Sızan Ay Işığı Parçasından Bir Bölüm

Şekil 7'de Si bemol Zirgüle Hicaz dizisi sol elde ağırlıklı hissedilmektedir. Sağ elde de sol el kombinasyonu ile kullanıldığı görülmektedir. Eser 6/8'lik ritim ile başlar. Eserin tonu si minördür. Sol el ton içinde arpej yaparken sağ el ise melodiyi çalmaktadır. Ağır seyreden bir eser olmakla beraber zirgüle hicaz özelliği Batı tınılarıyla renklendirilmiş. İlk 11 ölçüye A teması denilirse 12. ölçü A' teması olarak nitelendirilebilir. Daha sonrasında B teması ile devam eden eser, B temasında bitişmektedir. Eserin Oyun Havası parçasından bir bölüm Şekil 8'de gösterilmiştir.

*ALLEGRETTO VIVACE* (♩ = 120) H. FERİD ALNAR, 1935

21. ölçü

29. ölçü

Şekil 8. Oyun Havası Parçasından Bir Bölüm

Şekil 8’de Parçanın bu kısmında ilk olarak Bayati makamı La ve Re notalarıyla oluşturulmuş ve sağ el Bayati Makamı dizisi kullanılırken sol el akor yürüyüşü ile sağ ele destek vermiştir. Melodi sağ elde kendini hissettirmektedir. 21. ölçüde Re Zırgüle Hicaz kullanılmıştır. Burda ise sol ve sağ elin aynı diziyi kullanarak ve yer yer sol el melodi sağ el ile aynı diziyi çalarak makam iyice hissettirilmiştir. Aynı şekilde kullanılan tarz ile 29. Ölçüde bu sefer Fa diyez Zırgüle Hicaz kullanılmıştır. Sekiz Piyano Parçasında, 37. ölçüde La ve Re Zırgüle Hicaza geçilmektedir. 56. ölçü, baş kısmın tekrarıdır ve bundan sonraki ölçüler, makamsallıktan uzaklaşarak sonunda Re Bayati ile bitmektedir.

**Müzik eğitiminde Hasan Ferit Alnar’ın ayırt edici özellikleri.** Hasan Ferit Alnar’ı Türk Beşlerinin diğer isimlerinden ayıran en önemli özelliği, müzikal eğitimine Türk Musikisi ile başlamış olmasıdır. Çok iyi bir kanun çalgıcısı olan Alnar, ilk armoni derslerini Saadettin Arel’den almış, bundan dolayı Batı müziğine ilgi duymaya başlamış ve Sekiz Piyano Parçasını Hocası Saadettin Arel’e ithaf etmiştir. Türk musikisiyle başladığı müzik eğitimine daha sonra Batı armonisi eğitimi ile devam eden Alnar, yine de eserlerinde Türk müziğine sadık kalmış ve eserlerinde makamları oldukça hissedilir bir şekilde kullanmıştır.



Sekiz Piyano Parçası, Alnar'ın eserleri arasında az bilirse de yapısı gereği geleneksel Türk müziği ile Batı müziği sentezi niteliğinde çok iyi bir örnektir. Hasan Ferit Alnar geleneksel müzik kurallarına sıkı sıkıyla bağlı kalmış fakat Viyana'da aldığı eğitimin katkısıyla da çok gelişen yaratıcılığını geleneksel kurallar ile Batı armonisini birleştirmede kullanmıştır. Bu da onu diğer bestecilerden ayıran temel bir özelliği olmuştur.

Sanatçının Türk müziğine en büyük katkılarından biri de yazdığı Kanun konçertosudur. Bu konçerto ile Kanuna Batı müziği özelliği kazandırmıştır. Alnar'ın eserleri yurt içinde hak ettiği değeri görmemiş ve daha çok yurt dışındaki orkestralarda seslendirilmiştir. Bu onun aslında farklı ve özel bir besteci olduğunun fakat gerekli değeri görmediğinin bir göstergesidir. Oysa Alnar'ın eğitime olan katkıları, İstanbul Şehir Tiyatrosu orkestra şefliği, belediye konservatuarı armoni öğretmenliği ile başlamış ve Ankara Musiki Muallim Mektebi'nde öğretmenlik ile devam etmiştir. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında asistanlık, Ankara Devlet Opera ve Balesinde Sanat Direktörlüğü yapmıştır. Alnar bu yönüyle, müzik eğitimine ve gelişimine verdiği katkılarla tarihteki yerini almıştır.

### **Sonuç ve Öneriler**

Türkiye'de, Cumhuriyet Döneminde her alanda olduğu gibi müzik eğitimi alanında da yenileşme sürecine girilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk ve dönemin ileri gelen yöneticilerinin geliştirdiği politikalar; Türk müziğinin küresel bir boyut kazanması adına milli değerlerin uluslararası platformlarda temsil edilmesi ve Türk müziğinin saygın, etkin ve seçkin bir konuma getirilmesi yönünde olmuştur. Bu amaçla öncelikli olarak yurt dışından müzik uzmanları Türkiye'ye davet edilmiş, onların bilgi ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca, aralarında Türk Beşleri olarak anılan sanatçı grubunun da olduğu üstün yetenekli pek çok öğrenci, Avrupa'nın çeşitli ülkelerine eğitim amaçlı gönderilmiş ve burada elde ettikleri kazanımları, yurda döndüklerinde müzik hayatlarına ve eserlerine yansıtılmaları beklenmiştir.

Müzik devrimi kapsamında eğitim amaçlı olarak yurt dışına gönderilen ilk sanatçı, 1924 yılında Fransa'ya (Paris) gönderilen Ekrem Zeki Ün olmuştur. Yurt dışına gönderilen sanatçılar arasından Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kazım Akses ve Hasan Ferit Alnar ise daha sonraları Türk Beşleri olarak anılmışlardır. Bu sanatçı grubu arasında Cemal Reşit Rey, 1913 yılında ailesinin Paris'e yerleşmesiyle birlikte eğitime bu şehirde başlamıştır. Grubun diğer üyelerinden Ulvi Cemal Erkin 1925'te Fransa'ya (Paris); Necil Kazım Akses 1926 yılında Avusturya'ya (Viyana); Hasan Ferit Alnar 1927 yılında yine Avusturya'ya (Viyana) ve son olarak Ahmet Adnan Saygun 1928 yılında Fransa'ya (Paris) gönderilmiştir. Sonraki dönemlerde de Türkiye'deki sanatçıların yurt dışında eğitim almaları için çok çeşitli burs programları sağlanmıştır. Ancak Türk Beşlerini yurt dışına gönderilen diğer sanatçılardan ayıran; bu sanatçıların Çağdaş Türk Müziğinin başlatıcısı olarak nitelendirilmeleri olmuştur.

Türk Beşleri arasında Hasan Ferit Alnar'ı diğer sanatçılardan ayıran özelliği ise, Türk müziğine ilgi duyan bir ailenin ferdi olması nedeniyle müzik eğitimini öncelikle Türk müziği üzerine almasıdır. Alnar, yurt dışında gördüğü eğitimin ardından çok sesli müzik ile Türk Müziğini harmanlayarak çağdaş müzik konusunda büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Viyana'daki eğitimini 1932 yılında tamamlayarak yurda dönen Alnar, orkestra şefliğine ve belediye konservatuarı armoni öğretmenliği yapmıştır.

Hasan Ferit Alnar, eserlerinde genel olarak bilinen müzik kurallarına uyum göstermiştir. Özellikle ilk eserlerinde büyük ölçüde geleneksel müziğin makamları hâkimdir ve aksak usullerini yoğun şekilde kullanmıştır; eserlerinin orkestrasyonu görece yalın ve çözümlenme açısından kolaydır. Hasan Ferit Alnar, devraldığı geleneksel müzik mirasına sahip çıkmış; geleneksel öğelerden ezgi, makam, usul, ritim ve çalgılardan faydalanarak Türk Beşlisinin diğer üyelerinden farklılıklar barındıran çok sesli eserler üretmiştir. Dahası, geleneksel özellikteki kanun için bestelediği Kanun

Konçertosu ile kanunu, çağdaş müziğe kazandırmış ve Batı müziğini orkestra çalgıları içine sokmuştur.

Alnar'ın eserleri arasında 1935 yılında ortaya koyduğu Sekiz Piyano Parçası, geleneksel Türk Musikisi etkisinin korunduğu bir örnek olması nedeniyle önem taşımasına rağmen çok az tanınmaktadır. Yalın bir dille bestelenen Sekiz Piyano Parçası eserinde yer alan parçalar; Şu Yamaçta, Uyuşuk Dans, Deniz Kıyısında, Sisli Sabah, Biraz Yürüdükçe, Emprovizasyon, Perdeden Sızan Ay Işığı ve Oyun Havası'dır. Hasan Ferit, Sadettin Arel'e ithaf ettiği bu eserini, her parçada değişik diziler kullanarak oluşturmuştur. Parça bu yönüyle oldukça önemli bir özelliği taşısa da Alnar'ın eserleri hak ettiği ilgi ve değeri yurt içinde görememiş, daha çok yurt dışındaki orkestralar tarafından itibar görmüştür.

Alnar'ın müzik eğitimi açısından önemi, paylaşılanlar doğrultusunda sanatçının aslında çok farklı ve özel bir besteci olduğunu ortaya koymaktadır. Ölümünden sonra olsa dahi, sanatçının farklı eserlerinin de armonik incelemelerinin yapılmasıyla hak ettiği değeri görmesi sağlanmalıdır. İlerleyen çalışmalarda araştırmacılara özelde Hasan Ferit Alnar'ın, genelde ise Türk Beşleri'nin diğer üyelerine ait farklı eserlerin de makamsal ve tonal çözümlerinin yapılması önerilmektedir. Bu çabanın, müzik eğitimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

### **Lisans Bilgileri**

Siirt Eğitim Dergisi'nde yayınlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

### **Copyrights**

The works published in Siirt Journal of Education are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

### **Etik Beyanname**

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi beyan ederim. Derleme türündeki bu çalışma, eser çözümlenmesi niteliğinde olduğundan etik kurul izni gerektirmeyen araştırmalar kapsamında yer almaktadır. Aynı zamanda yazarlar arasında çıkar çatışmasının olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkı sağladığını ve her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu bildiririm.

### Kaynakça

- Alapınar Gençay, Ç. (2018). Çağdaş Türk müziğinde Hasan Ferid Alnar ve “sekiz piyano parçası”nın yeri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 4(1), 62-68.
- Alpaslan, E. & Gökdemir, T. (2019). Cumhuriyetin ilk yıllarında müzik alanında yurt dışına gönderilen öğrenciler ve çağdaş Türk müziğine etkileri: idil biret ve suna kan örneği. *Asia Minor Studies*, 7(2), 282-298.
- Altınköprü, H. (2004). Cumhuriyet döneminde Türk müziğinde çağdaşlaşma çalışmaları ve Hasan Ferid Alnar. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Ege Üniversitesi.
- Aydın, Y. (2011). *Türk beşleri*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntemler, teknikler, ilkeler*. Pegem Akademi.
- Baltacı, M. (2006). Ahmet Adnan Saygun'un özsoy operasının incelenmesi, rejî çalışması ve sahnelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Selçuk Üniversitesi.
- Beşkurt, A.H. (2006). Cumhuriyet dönemi sanat dergilerinde Türk devrimi (1931-1950), *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. İstanbul Üniversitesi.
- Çalgan, G. (2007). Necil Kazım Akses'in yaşam öyküsü ile “viyola konçertosu'nun müzikal ve teknik analizi” diğer Türk bestecilerinin viyola için yazılmış eserlerine yönelik bir değerlendirme. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Uludağ Üniversitesi.
- Çavuş, Ü. (2019). Ulvi Cemal Erkin'in “Köçekçe” senfonik eserinin trompet sololarının incelenmesi ve çalış teknikleri. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 1(1), 55-69.
- Çınar, O. (2015). Ulvi Cemal Erkin'in müzik dili, geleneksel türk müziği ile ilişkisi ve orkestra için “senfonik bölüm” eserinin analizi. *Sanatta yeterlik tezi*. İstanbul Üniversitesi.
- Güdek, B. (2014). Cumhuriyet dönemi müzik alanında yabancı uzman raporları. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(17), 629-659.
- İlyasoğlu, E. (1998). *Minyatürden destana bir yolculuk*. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Kahramankaptan, Ş. (1998). *İsmet İnönü ve hârîka çocuklar İdil Biret-Suna Kan*. Ümit Yayıncılık.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Karasu, E. (2008). Ahmet Adnan Saygun'un besteciliği ve keman için bestelediği eserlerin incelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Trakya Üniversitesi.
- Kavcar, C. (2003). Cumhuriyet döneminde sanat eğitimi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 4(44). MEB Yayınları.
- Kaya, E.E. (2011). Cumhuriyet sonrası müzik politikamız ve batıya yönelim. *SBArD*, 17, 115-120.
- Okyay, E. (1999). *Hasan Ferid Alnar'a armağan*. Seveda Cenap And Vakfı Yayınları.
- Paçacı, G. (1999). *Cumhuriyet'in sesli serüveni, cumhuriyet'in sesleri: Bir çağdaşlaşma projesi olarak T.C.'nin 75. yılı*. Türk Vakfı Yayınları.
- Say, A. (1985). *Müzik ansiklopedisi*. Sanem Matbaası.
- Say, A. (2003). *Müzik tarihi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygun, A. (1981). *Atatürk ve musiki*. Seveda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.

- Sayın, E. (2019). *Türk beşlerinin müzik dili, geleneksel Türk müziği ve halk müziği ile etkileşimi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı.
- Su, S. (2001). Türkiye’de batılılaşma sürecinin bir tezahürü olarak müzikte kimlik sorunu. *Toplum Bilim Dergisi*, 2001/12.
- Tunçdemir, İ. (2007). Cumhuriyet Dönemi müzik kültürünün oluşmasında rol oynayan sanatçılarımız ve Türk müziğine katkıları. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

### Extended Summary

The innovation process experienced in every field in the Republican Period in Turkey also affected the field of music education. In the 19th century, many children with special talents in the field of music were sent abroad for educational purposes. After completing their education, these children returned to Turkey and helped to form Contemporary Turkish Music. This modernization process has been in the form of reorganizing the traditional structure of Turkish Music in technical and aesthetic dimensions in a way that it can be understood internationally. The aim of this compilation study is to reveal the place of Hasan Ferit Alnar, one of the artists of the modernization period, in the Turkish Five. For this purpose, the artist's *The Eight Pieces of Piano* was analyzed mainly in terms of mode

The Republican Period in the history of Turkey is a period in which cultural development was at the highest level, as in every field. It has brought with it a number of studies that cover all artistic and cultural activities through which national values can be understood and promoted on international platforms. From this point of view, Music has been one of the first activities when it comes to Art. With this modernization movement and activities, the concept of "Contemporary Turkish Music" has emerged. In this sense, music has been both a socio-cultural tool and a means of introducing Turkish culture to the West by synthesizing the national culture with the Western understanding of music.

In terms of the music revolution, one of the most important developments of the Atatürk period, musicians such as Cevad Memduh Altar, Cemal Reşit Rey, Cemal Erkin, Cezmi Erinç, Nurullah Şevket, Ahmet Adnan Saygun, Ekrem Zeki Ün, Necil Kazım Akses, Hasan Ferit Alnar, Bayan Afife, Halil Bedri Yönetken were sent to various European countries for educational purposes. These artists, who returned to Turkey in the 1930s, played a major role in the development of modernization in Turkish music. The group known as the Turkish Five, which is the subject of this study, consists of five important artists among these musicians.

Ulvi Cemal Erkin from Galatasaray High School and Ekrem Zeki Ün from Freres passed the exams held in 1925 to determine the students to be sent abroad, and they were sent to Paris on scholarships for their education. Afterwards, Ahmet Adnan Saygun and Necil Kazım Akses won scholarships, while Cemal Reşit Rey and Hasan Ferit Alnar went abroad through their own means. Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kazım Akses, and Hasan Ferit Alnar, who returned to Turkey after completing their education, were known as the Turkish Five in the country and took their place in history as the first generation composers in Turkish history. Turkish Five are the cornerstones of the development of Contemporary Turkish Music and its current form, and their works have been accepted in international platforms.

The most important feature of the Turkish Five is that they combined their knowledge kneaded with Turkish Folk Music culture with the techniques of the West. In this way, they produced many works that were accepted in the Western music world. Composers, who basically used traditional Turkish elements, were inspired by the movements that emerged in other countries and had education and reflected such inspiration on their own works. For example, while Necil Kazım Akses was under the influence of Central-Asian Post-romanticism in his works, Cemal Reşit Rey was influenced by the impressionism. Since Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, and Ulvi Cemal Erkin had their education in Paris, the effects of the impressionism of Claude Debussy and Maurice Ravel could be seen in their works. The effects of neoclassicism were also seen in the works of Ahmet Adnan Saygun and Necil Kazım Gürses. Hasan Ferit Alnar, on the other hand, based his works on Turkish Music, since he had a traditional Turkish Music origin. The aforementioned first generation composers were influenced by impressionism and neoclassicism in their early years and created universal, original Contemporary Turkish Music works by combining the features of Turkish Music with Classical Western Music techniques, in their maturity years.

The Turkish Five used a simple harmonization without disturbing the folk melodies, especially in the works they produced in the early periods. The common feature of the Turkish Five' early works is that they started from a "nationalist" concept and benefited from the colors of local music. Later, the rate of using traditional elements in their works decreased and the composers differed from each other in terms of style by revealing original perceptions and thoughts.

The distinguishing characteristic of Hasan Ferit Alnar among the Turkish Five is that he took his music education primarily on Turkish music, as he is a member of a family interested in Turkish music. After his education abroad, Alnar made a wide stride in contemporary music by blending polyphonic music and Turkish music. Returning home after completing his education in Vienna in 1932, Alnar worked as an orchestra conductor and a harmony teacher at the municipal conservatory. Alnar's experiences in Vienna referred to an important turning point in terms of both his life and the continuation of his creativity.

The general structure of Hasan Ferit Alnar's works is based on traditional Turkish and folk music in terms of melody. In his works, he generally complied with common musical rules. Among the members of the Turkish Five, Alnar was the artist who used Turkish music maqams and limping styles the most, and this is the biggest building block of Alnar's works. In addition, the orchestration of his works is relatively simple and easy to analyse. In the beginning of Alnar's music, non-abstract and original maqams dominated music. The traditional music adopted by Alnar made him different and was reflected in his composing style (and therefore in the orchestration and harmonic structure of the works).

Hasan Ferit Alnar embraced the traditional music heritage and benefited from traditional elements such as melody, maqam, tempo, rhythm, and instruments. He produced polyphonic works that differed from those of the same period friends. With the Kanun Concerto, which he composed for the traditional qanun, he gained the status of qanun in contemporary music and introduced western music into orchestral instruments. However, despite the wide cultural heritage he used, a negative perception of value and a condescending attitude developed towards Alnar's works. However, what actually matters is the way music adapts to contemporary developments and how it will develop, regardless of the origin. From this point of view, it is understood that Alnar and his works were underappreciated in Turkish music.

Among Alnar's works, *The Eight Pieces of Piano*, created in 1935, is important because it is an example in which the influence of traditional Turkish music is preserved. However, it is not well-known. The pieces included in *The Eight Pieces of Piano* composed in a plain language are On That Slope, Drowsy Dance, By the Sea, Foggy Morning, As We Walk A Little, Improvisation, Moonlight Seeping Through the Screen, and Belly Dance Music. Hasan Ferit composed this work, which he dedicated to Sadettin Arel, by using different sequences in each piece. Although the piece has a very important feature in this respect, Alnar's works did not receive the attention and value they deserve in the country, and they were mostly performed by orchestras abroad. Alnar expressed his sadness for this throughout his life. Despite his talent, Alnar's loss of creativity due to the intensity of his career and health problems is seen as an important loss for the history of Contemporary Turkish Music. The importance of Alnar in terms of music education reveals that the artist is actually a very unique and special composer. Even after his death, it should be ensured that the various works of the artist get the value they deserve by making harmonic studies.